

Bölüm 10

DIYARBAKIR'IN HAYVANCILIK SANAYİSİ

Hasan Hüseyin İPÇAK¹

Muzaffer DENLİ²

GİRİŞ

Tarım sektörü Türkiye'nin ekonomik kalkınmasında ve yapılanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Anadolu'nun bereketli toprakları tarım açısından büyük bir potansiyel barındırmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan, Diyarbakır ili, zengin tarımsal kaynaklara, stratejik bir konuma ve gelişmekte olan bir altyapıya sahiptir. Bölgenin cazibe merkezi olan Diyarbakır'ın ticaret, sanayi ve il ekonomisinin geçmişi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılık olmak üzere küçük çaplı sanayi, turizm ve diğer ekonomik faaliyetlere dayanmaktadır (Deniz, 2010). Diyarbakır Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2019 yılı raporuna göre son yıllarda kentin sahip olduğu yoğun nüfusun, kırsaldan kente doğru göç etmesi, tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan nüfusun azalmasına yol açmıştır (DSTİM, 2019). Temel ve ark. (2013) tarımdan kopan bu iş gücünün de büyük oranda hizmet sektörüne kaydığını ve Diyarbakır ili sanayisinin gelişmesine katkı sağladığını bildirmiştir. Ancak Bereketli Hilal olarak adlandırılan bölgede bulunan Diyarbakır'da geniş tarım arazilerinin bulunması ve büyük bir bölümünün sulama projeleri kapsamında olması ile tarımsal üretimde ürün çeşitliliği potansiyelinin yüksek olması nedeniyle tarımsal ve hayvansal üretimin kent ekonomisindeki önemi halen korunmaktadır. Diyarbakır'da hayvancılık genel olarak bitkisel üretimle birlikte yapılmaktadır. İklim ve coğrafi özelliklerinin uygunluğu nedeniyle Diyarbakır ili merkez ve ilçelerinde her türlü hayvancılık faaliyeti yapılabilmektedir. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği en yaygın hayvansal üretim şekilleri olup kanatlı hayvan yetiştiriciliği yok denecek kadar azdır. Ancak, son yıllarda farklı kurumlardan alınan desteklerle kanatlı kümes hayvanı yetiştiriciliği giderek artış göstermektedir. Diyarbakır'da biri tarıma dayalı Organize Sanayi Bölgesi (OSB) olmak üzere 4 adet OSB bulunmaktadır. Sanayi işletmelerinin sektörel dağılımları incelendiğinde; ilk sırada % 18,24 ile gıda ürünleri imalatı, ikinci sırada %11,28 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı, ve üçüncü sırada %10,61 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü, huseyinipcak@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6807-8870

² Prof. Dr., Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü, mdenli@dicle.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0472-7082

KAYNAKLAR

- Deniz, H. 2010. Diyarbakır İli Sanayi Raporu. Diyarbakır, Karacadağ Kalkınma Ajansı Yayınları, 50s.
- Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. 2022. Diyarbakır İli Tarımsal veriler. (yayımlanmamış).
- Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. 2023. Diyarbakır İli Tarımsal veriler. (yayımlanmamış).
- Diyarbakır Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. 2019. Diyarbakır İl Sanayi Durum Raporu. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. <https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/81-il-sanayi-durum-raporlari/mu2603011626>. (Erişim tarihi: 25.10.2023).
- Diyarbakır Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. 2020. Diyarbakır İl Sanayi Durum Raporu. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. <https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/81-il-sanayi-durum-raporlari/mu1602011626>. (Erişim tarihi: 20.11.2023).
- Denli, M., Sessiz, A., Güven, H., Kanat, M., 2014. Diyarbakır' daki Hayvancılık ve Sanayinin Mevcut Durumu İle Sürdürülebilirliğinin Analizi Projesi. Karacadağ Kalkınma Ajansının 2014 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Projesi. TRC2/14/DFD/0022. Kitabı.
- Temel H., Ekinci R., Tunay Z., Emhan A., Mete M., Aksoy C. 2013. Diyarbakır İli Sanayi Profilinin Oluşturulması. Diyarbakır, Karacadağ Kalkınma Ajansı Yayınları, 104s.
- TÜİK. 2022. Türkiye İstatistik Kurumu. Hayvancılık İstatistikleri. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1>. (Erişim tarihi: 20.10.2023).
- TÜİK. 2023. Türkiye İstatistik Kurumu. Hayvancılık İstatistikleri. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1>. (Erişim tarihi: 20.10.2023).